

✠ ПОМАНА БОГЪ

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBŮ

6. číslo

Budyšin, junij 1960

Lětnik 12

Hrono za smažnik 1960

Cyrkej Boža je swjata, kotraž sće wy!

1. Kor. 3, 17b

Templ Boži w Jeruzalemje bě swjate městno. A swjate we woprawnej mysli słowa njerěka, kaž sej přeco myslimy, wosebje pobožne a swjatočne, ale Bohu slušace. Swjate městno běše za starých Židow wosebity wokrjes Boži, kotryž běše Bohu Knjezej cyle wosebje přewostajeny. Wězo běchu pobožni a wěrjacy z tym tež na wosebite zadžerženje zwjazani.

W Bad Blankenburgu w Durinskim lěsu je křescanska čišćernja „Harfedruckerei“. Tam steji w jara wulkich pismikach na scěnje „Heilig dem Herrn!“ (Swjaty Knjezej!). Z tym su chcyli založerjo wuprajic: Štož so tu nadžela a štož budže pjenježny dobytk, to dyrbi Knjezej slušec a služic. A tak je to wostało. Tam so Biblie a druhe křescanske pismowstwo čišća, a z pjenjezami, kotrež zbywachu po wuplaćenju mzdow, dawkow a druhich wudawkow, njejsu ženje kapital nahromadžili, ale su pomhali, Bože kralestwo twarić.

Po našim teksće so pak njejedna wo někajku z kamjenjemi abo z drjewom natwarjenu swjatnicu abo wo čišćernju abo podobne, ale wo nas samych. „Cyrkej Boža je swjata, kotraž sće wy!“ Z tym je prajene, zo my Bohu slušamy, zo smy Bože swójstwo. A we tym leži swjata přislušnosť a winowatosć, mjenujcy, zo so jako Bože džěci zadžeržujemy. Na kóncu 6. stawa našeho lista praji Pawoł: „Njewěsće wy, zo waše čělo je templ swjateho Ducha, kaž we was bydli, kotrehož wy maće wot Boha a njejsće sami swoji.“ My njemóžemy ze svojim čělom a ze svojim cyłym žiwjenjom to činić, štož my rady chcemy. Ně, tak Pawoł dale praji: „Wy sće droho kupjeni, tak česće Boha na wašim čěle a na wašim duchu, kotraž staj Božej.“ A Boži swjaty Duch nam k tomu pomha!

La.

Lubować – njeđiwajcy hidy, to je plód swjateho Ducha

Jako je naš Knjez krótko do swojeje smjerće čahnył do Jeruzalema, njeđžeše po wašnju zaskaklych Židow po wulkim wokołpuću přez Transjordansku do Židowskeje, ale wón wuzwoli sej runy puć přez Samariju. Židža Samariskich zasudžowachu a njechachu z nimi ničo činić měć. Jezus pak Samariskich njezacpěwaše. Kaž měješe chorych, chudych, zastorčenych lubo, tak lubo-

Swjatki

K swjatkam přezórli daloki swět z wokřewnym zbožom nalětni són. Daloko njese přez różowy kwět wyskacu powěsć mjedžany zwón: Knjezowe słowo – zemski raj, wokřewne slódko – budž a traj!

Wutroba zawyska: Zbožowny čas, Knjezowe słowo wuputa nóc. Z kwětneho morja wjaza so pas, krasu nam roni njebjeska móc: Knjezowe słowo – zemski raj, wokřewne slódko – budž a traj!

P. K r j e č m a r

waše wón tutón hanjeny samariski lud a je svojim hordym Židam runjewon Samariskich za přikład dawał. Tak je wuzběhnył, zo bě mjez džesać wuhojenymi jenož jedyn, kiž je so wrócił a Bohu Knjezej chwalbu dał – a tutón jenički běše Samariski. W tamnym krasnym přirunanju wo lubosći k blišemu, kotrehož su rubježnicy pobili a wurubili, je so muž ze zacpěwaneje Samarije nad wbohim smilił.

Hdyž potajkim naš Knjez Jezus do Jeruzalema horje čehnje a dže runu smuhu přez Samariju, chce z tym swoju lubosć k tutomu samariskemu ludej pokazać. A nětko přińdže to zrudne a za čłowjestwo wohańbjace, štož so njeje jenož tehdom stało, ale štož dyrbi my w stawiznach čłowjestwa tak

husto spóznać: Samariscy bychu dyrbjeli Jezusa z Nacareta z hnutej lubosću witać – tutoho swojeho swěrneho přecela mjez židowskim ludom. A nawopak so sta! W scěnju swj. Lukaša (9, 51–56) čitamy, zo jeho Samariscy ani přez nóc hospodować nochcychu, dokelž bě swoje wobličo wbrocił k Jeruzalemeje. Jakub a Jan w svojim rozmjerzanju na tajku slepu zaskakosć a njeprawdu so prašestaj Jezusa: „Knježe, chceš-li, chcemoj rjeknyć, zo by woheń z njebjes padnył a jich spalił?“ Ale Jezus jimaj pohrozy: „Njewěstaj, kajkeho ducha džěsći staj?“

Haj, w tym widžimy nadobnu wutrobu swojeho Knjeza. Jeho lubosć njeda so ani ze slepym wotpokazanjom zatrašic. Njech Samariscy tež jeho wotpokazaju kaž wšitkich Židow, wón ma jich tola lubo. Njech woni jeho lubosć njeprípóznawaju, wón pak tež za nich sobu dže horje do Jeruzalema, zo by swoje žiwjenje wostajil za čłowjestwo a z tym tež za zaslepjenych Samariskich. Nikoho njemóže k zbožu a hišće mjenje k zbóžnosći nućic, ale pytać čłowjekow, za nich čerpic, to bě po wašnju našeho Knjeza – nic za nich z brónjemi wojować, tež nic přeciwo nim wojować, tež nic woheń z njebjes sej na nich wuprosyc! Jezus bě přišoł čłowjekow wumóc – nic jich skazyć. Tajki je Jezusowy duch. Wo tutoho ducha prosimy spěwajo: „Ow, swjaty Ducho, pój wšak k nam . . .“

Na ničo z tajkej žadosću nječakamy, kaž na noweho ducha mjez nami. Što nas počězuje? Dže so nam hubjenje? Ně! Naš ze žiwjenski standard je hižom wysoki a so stajnje hišće powyšja. Što nam dušu počězuje? To je duch našeho časa, duch njeměra, stajnje hrožaceje wójny, duch njeprěčelstwa mjez politikarjemi a mjez wjesnymi, duch njespokojnosće,

duch hordosće, wohańbjacy duch bojósće. Kak zhladujemy ze želnicu na swoich prjedownikow, kotřiž běchu tak husto dosć mužojo z krutym rjapom, ze strowej wutrobu, kotraž měješe zańč swogeho blišeho. Što je runje naš mały serbski lud do wulkotnych přikładow sylnych, dušnych, wopornych charakterow nam dał! Nam so styska po sylnych, njechablačych wutrobach.

Tam, hdžež je swjaty Duch, Boži duch, duch Jezusowy, tam je sylnosć a strowosć duše. Mějmy tola wutrobnje lubo swogeho Knjeza, kotryž žanoho drugeho bohatstwa njeměješe, chiba njewidzomne njebieske bohatstwo swogej duše. Naš Knjez je w lubosći k čłowjekam swój puć nastupił a je sej swoju lubosć wosrjedź wšitkich njepřecelskich nadběhowanjow zachował. Jeho lubosć prikaza jemu, swój puć krasnje dokonjeć w smjerći na křižu. Wón je kral našich dušow, nic z tym, zo by nas wumocował, nas přahał do swoich planow, zo by z nami twarił swětné kralestwo, ale wón je sam do smjerće šoł, sam sebje w čistej njesebičnosći woprował za nas, zo by nas wobročil k Bohu a nas z nim zjednał. Tole je moc swjateho Ducha.

Njedyrbjałe swjatki runje w našim času sebi dobyć zrozumjenje?

Křesćanska cyrkej nima nadow, swět zahorić za nowe programy, nowe ideje a nowe eksperimenty, ale křesćanska cyrkej ma być w swjatym Duchu ta dobra moc měra a žiweje nadźije. Naša nadźija so nježložuje na čłowjekow, ani na jich moc, ani na jich sprawnosć a dobroćiwosć — što móhl po hroznych katastrofach 20. lětstotka hišće tajku nadźiju měć? Naša nadźija so žložuje na dobroćiwosć Boha sameho. Tohodla my tež wot jutřišeho, ani dalšeho dnja njewočakujemy nowe zbože čłowjestwa. My wjele bóle pytamy zbožnosć — a zbožnosć je wjace hač zbožownosć. Zbožny je naš Knjez Chrystus był wosrjedź wšeho horja, haj, na křižu samym, hdyž móžeše so modlić za swoich přećiwnikow „Wótče, wodaj jim, přetož njewědža, što činja.“

„Veni creator spiritus! — Přińdź stworićelo ducho k nam!“ je lětstotki stara próstwa křesćanskeje cyrkwe. Nowy duch tworí nowy swět. Wša technika, gospodarstwo, politika drje wjele zwonkownje přeměnja na zemi, ale woprawdže nowa doba čłowjestwa njepřińdže ze wšěm tym, ale z nowym duchom — ze swjatym Duchom.

Minakalska wosada was přepróšuje na Serbski cyrkwinski džeń.

Serbski cyrkwinski džeń w Minakale

Sobotu, 18. junija 1960

- 15.00 hodž.: Zeńdženje serbskich cyrkwinskih předstejićerjow, kantorow, fararjow a druhich sobudželaćerjow a zajimcow na zwučene wašnje na farje.
- 20.00 hodž.: Zeńdženje serbskeje ewangelskeje młodžiny na farje. Wobdželić smědža so wšitcy, kiž někak serbsce rozumja. Tež staroba njeje wobmjezowana. Na přikład smědža bjeze wšeho přińc młodži mandželscy.
(Štóz chce přenocować, njech prošu napisa dopisnicu na knjeza duchowneho P j a s t k u [němsce Feustel] w Minakale.)

Njedzeli, 19. junija 1960

- 9.30 hodž.: Serbske swjedzenske kemše — předuje knjez superintendent G r a e f a - Wojerowski. Postrowja nas zastupnicy cyrkwinskih wjednistwow. Wobjed je přihotowany we wjesnym hosćencu. (Přinjesće sej po možnosći taler, lžicu a widlički sobu.)
- 14.00 hodž.: Hłowna a kónčna zhromadžizna w Božim domje ze wšelakimi krótkimi přednoškami, z hraćom na piščelach a ze spěwanjom. Na piščelach hraje zaso naša serbska organistka knjeni Lubina R a w p o w a - H o l a n e c.
- 16.00 hodž.: Kónc

Hłowny tema cyrkwinskeho dnja rěka:

„Jezus je přišoł, woheń zapalić na zemi!“

Wšitcy naši lubi Serbja, młodži a stari, su wutrobnje do Minakala přepróšeni.

Nimo spěwarskich přinjesće sej tež serbske spěwniki sobu, dokelž chcemy w připoldnišej přestawce hromadže ludowe spěwy spěwać.

Henri Dunant, grat w ruce Božej

(Pokročowanje a skónčenje)

Po cytym swěće

Z tym pak so wón njespokoješe. Chcyše za přichod zwopředka wšëm tajkim nuzam, kaž běchu po bitwje pola Solferina, zadžěwać.

„Nade njepečelstwom a hidu steja **wěčne zakonje smilnosće**. Mysleće na to, **my smy wšitcy bratřa**; spjelńće tohodla swoje samaritske winowatosće napřećo bėdnym zranjenym a chorym wojakam!“

Takle bě pisane w knize, w kotrejš Dunant radžeše, wšëm zranjenym a chorym wojakam přez wulkomyslnu organizaciju trėbny škit zawěšćić. Hižo w měrnym času – tak Dunant pisaše – měle so tajke organizacijě založić. Za to měle so dobyć dobrowólne mocy. Mjezynarodne dorěčenja měle zaručić, zo wostanje tele pomocne towarstwo tež we wójnje neutralne a zo by tak njepečelej a přećelej jenak pomhało.

Tola z tutymi pisomnymi radami njebě za njeho wěc wotbyta. Pućowaše po krajach a wabješe zamołwitych muži za tule nadobnu ideju. Najprjedy wšak někotryžkuli z hłowu třaseše. Skónčnje pak jeho njeprěstawajce wołanje a wabjenje wšón kulturny swět zahori, a nětko počachu wosebje w Šwicarskej, ale tež w druhich krajach, jeho mysle spěchować. Předsyda šwicarskeho pomocneho towarstwa připózna Dunantowy plan a založi mjezynarodny komitej, kiž měješe zranjenym pomhać. Zapisowar komiteja bu Dunant sam.

Nětk měješe Dunant dosć podpěry, a w oktobru lěta 1863 smėdžeše přeprošenych zastupnikow najwuznamnišich knježerstwow Ewropy w Ženevě witać. Na zeńdženju z nimi su najprjedy položili zaklad za zastaranje zranjenych wojakow. Towarstwo dósta mjezynarodne, potajkim we wšěch krajach, kiž su zřećenje podpisałe, škitane znamjo: **čerwjeny křiž na bėlym polu**.

Lěto pozdžišo wotmě so w Ženevě wulka konferenca statow, na kotrejš wobzamknychu znatu Ženewsku konwenciju.

Na tutej konferency njebě Dunant sam wjace pódla. Bě skromnje wróćo stupil a měnješe wo sebi: „Du zaso wróćo; štož sym chcył, sym docpěl; běch jenož grat w ruce Božej; nětk přewostaju druhim, kiž su za to kmańši, zo bych mu dźěło dale wjedli.“

Zabyty!

Hnujacy je dalši wosud tohole wulkeho muža. Dunant widžeše jenož nuzu svojich sobučłowjekow a nic, kak so jeho cyłe zamoženje drjebi a bóle a bóle pomjeńšuje. Wjele pjeněz je wón za Čerwjeny křiž wudawał. Njehladaše na swoje. A na kóncu bě wón na tragiske wašnje wšitko zhubił, štož na zemskich pokladach měješe. Sebični ludžo běchu jeho znjewužili a wuklukali a z nim tež wjele jeho towaršow. Wo nim, kotrehož běchu něšto lět do toho wjerchojo a ludy slawili, nětko mjelčachu. Wo Dunance njebě ničo wjace slyšeć. Wón bě žiwy, husto jara hu-

bjenje, w Jendźelskej, južnej Němskej a Šwicarskej. Wjace hać dwaj lėtdžesatkaj dolho bě wón zabyty.

Swět so dopomina

Šwicarski nowinar nańdže jeho w małej wjesce pola Rorsehacha při Bodamskim jězoru, z mjenom Heiden. Tu Dunant samotnje žiworješe. Nowinar napisa razny nastawk do tehdy wuznamneho časopisa a je z nim wulku kedžbnosć zbudził. Pisaše, što ma so čłowjestwo Dunantej dżakować a kak hubjenje je wón žiwy – wón, kiž bě wjele časa, mocy a pjeněz za založenje Čerwjeneho křiža woprował, a so praša: „... Ale nima dha swět žane winowatosće napřećo njemu? Myslimy sej, zo tola! Mamy so za to starać, zo so založerjej Čerwjeneho křiža měrny a přijomny wječor žiwjenja zaruči.“

Stawna a horliwa wojowarka za měř, spisowacelka Berta von Suttner jeho wopyta a napominaše swět, zo tutomu dobroćelej čłowjestwa hódnje dżakować. To měješe wuspěch. Dunanta zaso znajachu. Bórze so statne wyšnosće a priwatni ludžo z tukraja a wukraja wo njeho starachu. A jako norwegski Storting (parlament) w lěće 1901 přeni křóć Nobelowe myto měra spožči, dósta položcu wot njeho Henri Dunant. Na dnju 80. narodnin dóńdže do Heideny ze wšěch bokow wjele zbožopřecow a darow.

Dwě lěće pozdžišo skónči so jeho zemskie byće w čichej wjesce. A přeco hišće skutkuje spomožnje na wšëm swěće Čerwjeny křiž, kotryž je Henri Dunant Chrysta, našeho Zbóžnika dla založil.

(Po W. Sénéchalu)

A što by ty činił?

Indianski hólć, z mjenom Džodi, bě do misioniskeho wustawa pola Sil w indianskim kraju přišoł. Wón bě džiwi, kaž lěsna zwěrina, a njebě lochko, jeho na to zwučić, zo by chwilu změrom sedzał. Najmjenje móžeše to zapřimnyć, zo ma přećelny a lubosćiwý napřećo svojim towaršam być. Njebě jemu hdže štó k woli, by do njeho prał. Při tym bě wobdarjeny hólć, kiž w šuli jara pokročowaše a na svojim wučerju wisaše. Prjedy njeběše wo žanym druhim Boze hać wo tym „wulkim duchu“ (indianski přibóh) slyšał a wo žanych druhich njebjesach, hać wo tych z džiwinu napjeljnenych lěsach. (Póhanska wěra Indianow wućeše mjenujcy, zo přińdu woni po smjerći do wulkeho lěsneho raja, hdžež je wšeje džiwiny dosć.) Tuž jeho to nětko hłuboko zapřimny, štož bu jemu wo Stworićeluwšěch wěcow a wo lubym Zbóžniku po-

wědžene. Wón chcyše na blaku křesćan być, a to tež sprawnje měnješe. Ale jeho nahlosć by jeho husto přemóhla a prjedy hać by so dohladał, by zaso toho abo tamneho nabił.

Raz da nětko wučerka kóždemu hólcej swojeje šule Bibliju z tymi słowami: „Čitajće tutu knihu; tola nječitajće jeno, ale spytajće tež po njej činić! Tu stej, jak čichi a pokojny a sćerpliwy je Zbóžnik byl; prócuće so, zo byšće so jemu runali!“

Džodi sebi na swoju Bibliju wjele wědžeše, wón zawali ju do židžaneho rubiška a položil ju k svojim druhim drohim wěcam do stareho, ze železom wubiteho kašća. Ale wón tež w njej pilnje čitaše a so prócowaše, za Chrystusom chodźić. Husto by zuby zakusnywši do lěsa běžał, zo by tam so změrował a do svojeho stareho njepočinka njepadnył.

W bliskosći bě hišće jedna šula, do kotrejš pak sami běli hólcy chodžachu, a kaž je to husto tak, mjez woběmaj šulomaj bě njeprěstawaca „wójna“. Tuž so raz sta, zo někotři běli hólcy před misionisku šulu přińdžechu a indianskich hólcow wusměšowachu. Wótre słowa padachu a husćišo dyrbješe Džodi pjasć do zaka tyknyć, zo njebychu puki padaše. Skónčnje bu jemu ta wěc tola trochu hłupa, jako jedyn z bělych hólcow jemu bojazliwosć wumjetowaše a jemu přiwoła: „Ach haj, tón křesćan je zajac!“ Nětko Džodi swoju ruku zběhny, ale ruče so dopomni, běžeše do šulskeho domu, wućeže swoju Bibliju z křinje, chwataše z njej k wučerce a džeše: „Prošu, wzmiće tu Bibliju zaso – Džodi dyrbi so wječić. Wón njemóže hinak, wón dyrbi so bić. Biblija njeje ničo za njeho!“

„Stej, Džodi!“ wołaše wučerka a dzeržeše jeho wróćo. „Ty dyrbiš to zle z dobrym přewinyć. To je

bóle muske a k tomu je wjace chroblosće trjeba, hač hdyž swogeho njeprěćela k zemi porazyš.“ „Njemóžu“, wotmołwi Džodi, „sym přejara hněwny, dyrbjú toho nje-kničomneho hólca přebić a nje-móžu Jezusowy wučobnik być.“ „Ale ty móžeš so tola modlić, Džodi“, prošeše wučerka přecel-nje. „Jezus budže či pomhać pře-winyć, hdyž jeho prosyš. Chcemoj jeho hromadže wo pomoc prosyć?“

Džodijej při tej wěcy derje nje-bě, ale wón so tola poklakny, a jako běše wučerka modlitwu wu-spěwala, přistaji wón hišće: „Luby Zbóžniko, pomhaj mi mój hněw přewynyć. Ja wěm, zo so wječić njesměm!“ Na to stany, wza swoju Bibliju zaso a džeše: „Džodi chce zaso Chrystusowy služobnik być“, džeše do swojeje komorki a wosta tam, doniž so í běli hólcy roz-běželi njeběchu. Štó bě nětko dobył?

(Misionski posol, 1913)

Bjezbóžny žortowar so w prawym času smjeć přestanje

Raz sta so wulke chowanje na ćoplym dnju. Čěmne mróče so bližachu a nazdala dawaše so hižom hrimanje slyšeć. Kerchow ležeše daleko a prjedy hač na njón dońdžechu, započa so tak leć, zo farar a přewodžerjo w blišim do-mje wuček pytachu, a to bě korč-ma. Třo srěbačcy při swojich pól-kach sedzachu. Duchowneho wu-hladawši šeptny jedyn z nich k swojimaj towaršomaj: „Čakaj-taj, toho chcú za blazna poměć“, stany, wza škleńčku palenca, stu-pi doprědka a džeše: „Knjež farar, wy sće w Bibliji znaty, wěšće tež, kotra je ta najkrótsa štučka w njej?“ Farar bě překwapjeny a njewotmołwi hnydom. Tuž džeše žortowar: „Mi chce so pić!“ a při tym kidny wón škleńčku palenca po swojej spochi lačnej šiji dele. Mjez tym bě sej farar tu wěc pře-myslił a džeše: „Sy ty tak mudry, dha praj mi, kotra je ta najwaž-niša štučka w Bibliji?“ Žortowar mjelčeše. Tuž farar wotmołwi: „Ja ćerpju bolosć w tutym pľomje-nju!“

Lědma běše tole wurjekł, so za-blyskny a zahrima, zo cyły dom ržeše a wšitcy wójstwě na kolena padžechu. Někotre wokomiki poz-džišo libotaše pľomjo ze susodo-weje třěchi a wupřestrě so přez cyły dom. Wšitcy hnachu na po-moc.

Jako bě so dom sypnył a dalši strach njehrožeše, podachu so wšitcy za kašćom na kerchow; k swojemu spodžiwanju namaka farar tež toho žortowarja mjez přihladowarjami. Kruće předo-waše wón wo Božim wolanju a wobzamkny ze słowom: „Džensa, hdyž jeho hlós slyšiče, nje-stwjerdže swoju wutrobu!“

(Misionski posol, 1913)

Ze swěta

Do njeznateho kraja

W ranju nawječorneje Noweje Guineje je kraj, kotryž drje sluša Holandskej, ale kotryž njeje do-tal hišće přeslědženy. Tam chce nětko Porynske mision-ske towarstwo (Rheinische Missionsgesellschaft) džělać za-počeć. Kraj, kotryž sluša sobu do Ewangelskeje křesćanskeje cyr-kwje nawječorneje Guineje, je 240 qkm wulki. Hišće ženje njeje tam někajki běly čłowjek pobyl. Piloća, kotřiž su z lětadlami kraj přelećeli, powědaja, zo je tam wjele wsow a polow widžeć. Bydli tam snano wokoło 10 000 domo-ródných ludźi. Tale ličba pak njeje wobkrućena. Domoródní bydla tam hišće w kulturje kamjentneje doby (potajkim w tym času, hdyž čłowjek nima žanoho drugeho gratu hač kamjenje, kosće atd.). Jich rěč a jich wašnja njejsu wězo hišće znate. Porynske mision-ske towarstwo chce tam najprjedy raz dweju misionarow posłać.

„Hlejće Božu stwórbu“

Na wulkej mjezynarodnej wu-stajency zahrodnistwa, kiž je so před třomi měsacami w Rotter-damje (Holandska) wotewriła a kotraž traje dalše tři měsacy, su tež tamniše cyrkwje z jara rjanym přinoškom wobdžělene. Cyrkwje wuhotowachu tam wustajencu fotografijow pod heslom „Zie Gods Schepping“ (Hlejće Božu stwórbu). Wosrjedž tejele krasneje přehladki, kotraž je za-wěšće jónkróčna na polu kwět-karstwa a zahrodnistwa, dopomi-naja fotografije na to, zo čłowjek na kóncu tola jenož to hlada a dale wobdžěla, štož je Bóh Knjez stworil. Z dobrowólnej pomocu natwarichu cyrkwje pawiljon, w kotrymž pokazuju wulke wo-brazy pychu a krasnosć přirody. Je pak tam tež widžeć, kak so stwórbu zwohidža a znjewužiwa. Wumělcy, basnicy a duchowni wšěch wěruwuznaćow su so sobu

wo tule křesćansku wustajencu wobrazow prócowali.

Přinošk k zbratřenju ludow

Z Berlina je skupina dobrowól-ných pomocnikow wotjěla do Grekskeje, zo by tam jedne lěto dolho pomhala twarić městačko Serveria, kotrež je w zašlej wójnje pod němskim wójskom jara čězko ćerpjelo. Chcedža so tam sobu wo to prócować, zo so zastaranje z wodu polěpsi, zo so kupjele na-twarja a zo so wukubłaja fachowi džělaćerjo za wšelake rjemjesla. Dale ma so tam založić jězbna am-bulanca a zahrodnistwo.

Cyła akcija ma mjeno „Zna-mjo pokuty“ a je křesćanski přinošk, zo by so škoda, kotruž je němski lud druhim ludam načinił, z dobrowólным a bratrowskim džělom pomhala zarunać. Skupiny dobrowólnikow njezdžěłaja jenož w Grekskej, ale tež w druhich krajach, kotrež běchu w nacisti-skim času wobsadžene. Tak je so před dwěmaj měsacomaj tajka skupina z Norwěgskeje wróćila.

„Hlós ewangelija“

Lutherski swětowy zwjazk twari w Addis Abeba (Abesinska) radio staciju za Afriku, ko-tráž budže so mjenować „Hlós ewangelija“. Přěni raz ma tale sta-cija wysyłać k lětu hody.

Swj. Pawoł na znamkach

Ludžo na kupje Malta w Sřednym morju su jara hor-dži na to, zo so jich domizna w Nowym zakonju mjenuje. Před něhdže 1900 lětami je so tu skón-cowala lódž, z kotrež je so wozyl japoštoł Pawoł. Knježerstwo na Malće je tohodla wudato seriju listowych znamkow. Na nich je widžeć skóncowana lódž, postawa swj. Pawola, wobraz přěnjeho bi-skopa na Malće a kak so swj. Pa-woł z Malty rozžohnuje. Na dalšej znamce je čitać citat z knihi Japo-šolskich skutkow.

Duchowny z lětadlom

Lutherska cyrkej w Šwedskej změje bórže „wikara z kři-dłomaj“. Je to duchowny, ko-tráž budže z heliokopterom (Hub-schrauber) wotležane wosady w Lapskej zastarować.

Nakład Domowina. — Licenca č. 733
Wuchadža jónkróć za mėsac. — Rjaduje
Konwent serbskich ewangeliskich duchow-ných. — Hłowny zamołwity redaktor:
superintendent G. Wirth - Njeswačidlski
Čisć: III-4-9, Nowa Doba, čisćernja
Domowiny w Budyšinje